

L'OBSERVATORI DEL MÓN RURAL

2a edició - 2018

DEMOGRAFIA

	2017						2016					
	RURAL			URBÀ			RURAL			URBÀ		
	TOTAL	(%)	(%)	TOTAL	(%)	(%)	TOTAL	(%)	(%)	TOTAL	(%)	(%)
Taxa d'envelliment (%)	22,6	55,0	45,0	18,1	57,6	42,4	21,1	55,2	44,8	18,0	57,6	42,4
Taxa de sobre envelliment (%)	19,3	63,8	36,2	15,9	68,3	31,7	19,2	63,7	36,3	15,6	68,5	31,5
Taxa de població <35 anys (%)	38,3	48,3	51,7	37,1	49,2	50,8	35,4	48,2	51,8	37,8	49,2	50,8
Municipis amb pèrdua poblacional (nº)	342	-	-	114	-	-	351	-	-	162	-	-
Variació total de població (hab)	-2.789	-	-	36.073	-	-	-5.131	-	-	19.621	-	-
Variació de població total en municipis de <500 hab (hab)	-604	-	-	-	-	-	-692	-	-	-	-	-
Població estrangera (%)	14,7	46,6	53,4	13,7	48,7	51,3	13,4	46,0	54,0	13,6	48,3	51,7
Distribució entre homes i dones (%)	-	49,3	50,7	-	51,1	48,9	-	49,3	50,7	-	51,0	49,0

ECONOMIA

	2017		2016	
	RURAL	URBÀ	RURAL	URBÀ
	TOTAL	TOTAL	TOTAL	TOTAL
Joves incorporats al sector agrari (nº)	415 (114)	301	446 (133)	313
Comptes de cotització (nº)	28.076	227.757	26.321	227.659
Variació comptes de cotització (%)	6,7	0,0	1,0	2,3
Afiliats seguretat social (nº)	321.679 (44,3%)	2.729.948 (47,3%)	289.790 (44,0%)	2.668.453 (47,3%)
Variació afiliats seguretat social (%)	11	2,3	2,4	3,4
Atur registrat (nº)	39.329 (54,8%)	378.970 (55,9%)	40.384 (53,2%)	430.225 (54,3%)
Taxa atur registrat (%)	9,1	11,1	9,9	12,3
Ind. Agroalimentàries 2017 (nº)	4.070	5.348	4.439	5.798
Diferència renda familiar bruta disponible rural i urbana 2014-2015* (milers d'€)	-1,38		-0,92	
Diferència PIB comarcal rural i urbà 2014-2015* (milions d'€)	-15.593,26		-15.069,02	
Places allotjaments turístics (nº)	304.323	295.718	304.685	294.324
Places d'allotjaments de turisme rural (nº)	17.411	1.626	17.269	1.669

SERVEIS I QUALITAT DE VIDA

2017

RURAL

URBÀ

TOTAL

TOTAL

2016

RURAL

URBÀ

TOTAL

TOTAL

Municipis sense llar d'infants (nº) ●	285	65	317	65
Municipis sense escola (nº) ●	184	42	181	42
Estudiants universitaris cada mil habitants (tant per mil) ●	5,86	6,42	5,82	6,48
Valoració de qualitat dels serveis bàsics del municipi (10 molt bona-0 molt dolenta) ●	6,9	6,6	6,9	7,0
Valoració de qualitat del transport públic al municipi (10 molt bona-0 molt dolenta) ●	4,2	7,2	4,4	7,2
Contractes de lloguer cada mil habitants (nº) ●	17,2	21,9	16,6	19,8
Cost mitjà del lloguer per habitatge (€/mes) ●	384	601	365	556
Població que visita a un professional de la salut en els darrers 12 mesos (%) ●	91,5	92,6	91,3	92,4
Població satisfeta amb els serveis de salut usats en els darrers 12 mesos (%) ●	90,0	89,2	89,7	89,3
Disponibilitat servei fibra òptica al domicili (%) ●	19,8	81,4	-	-
Equipaments culturals cada mil habitants (tant per mil) ●	1,8	0,5	-	-
Recollida selectiva municipal (kg/hab/any) ●	pendent de publicar		199,5	218,6

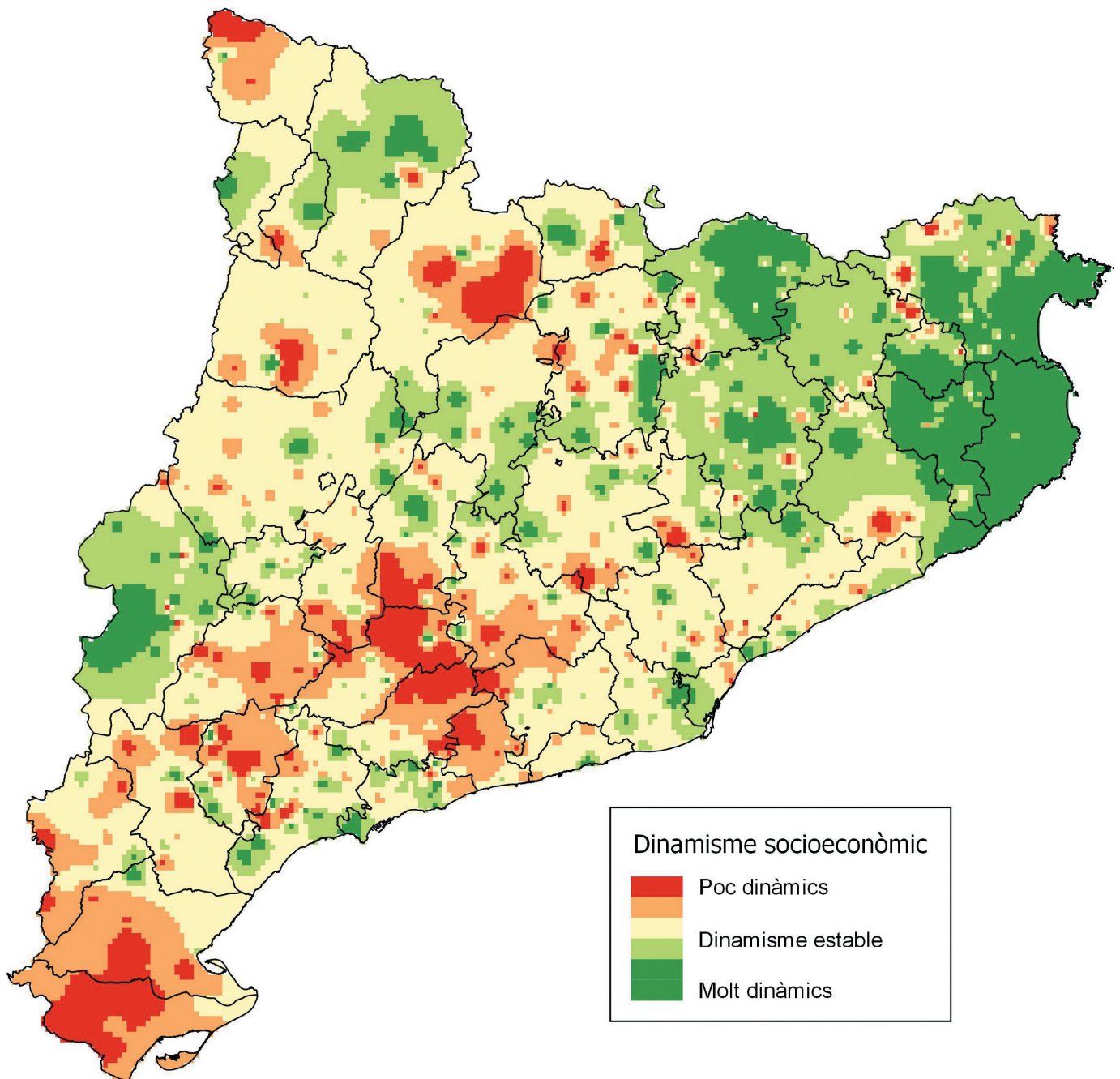
TERRITORI I MEDI AMBIENT

	2017		2016	
	 RURAL	 URBÀ	 RURAL	 URBÀ
	TOTAL	TOTAL	TOTAL	TOTAL
Incendis forestals (nº) ●	629		560	
Superfície forestal cremada (ha) ●	1.294		2.011	
Superfície forestal (ha) ●	2.050.843		2.054.990	
Grau Gestió Ordenació Forestal (ha) ●	350.118		345.021	
Superfície agrària (ha) ●	847.884		850.106	
Superfície agrària ecològica (ha) ●	200.749		171.937	
Qualitat de l'aire (Índex CQA) ●	57,9	58,8	59,2	59,4
Expedients de planejament tramitats (nº) ●	178	387	211	278
Expedients urbanístics en Sòl No Urbanitzable (nº) ●	575	390	451	240

INDICADOR SINTÈTIC

	2017		2016	
	 RURAL	 URBÀ	 RURAL	 URBÀ
	TOTAL	TOTAL	TOTAL	TOTAL
Dinamisme socioeconòmic de les zones rurals ●	-0,33	0,47	-0,35	0,49

MAPA DE DINAMISME SOCIOECONÒMIC

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atlas de la Nova Ruralitat 2015.

L'OBSERVATORI DEL MÓN RURAL

L'Observatori del Món Rural (OMR) és una eina per a donar a conèixer, de forma visual i clara, l'estat de situació del món rural. L'any 2017 se'ns va presentar la primera edició i en aquesta segona edició es presenten les dades més actuals disponibles.

L'OMR es basa en la recopilació de dades d'un conjunt d'indicadors anuals públics, fàcilment actualitzables, que permet copsar d'una ullada el dinamisme del món rural català. A partir dels indicadors agrupats temàticament, demografia, economia, serveis i qualitat de vida i territori, permet conèixer l'evolució del món rural respecte l'any anterior, i alhora comparar món rural i món urbà.

La finalitat de l'observatori és divulgativa, però també moure a l'acció. Basat en el concepte d'un quadre de comandament, l'observatori agrupa molta informació dispersa i ofereix idees clau per orientar accions o projectes de recerca d'aquelles entitats o administracions que desenvolupen la seva activitat en relació al món rural català.

VALORACIÓ GENERAL DE LES DADES

El món rural segueix perdent població, encara que s'observa una desacceleració d'aquesta pèrdua amb una variació de població rural que equival a la meitat de la perduda l'any 2016. En canvi, el conjunt de municipis urbans gairebé dobla la població que guanya respecte l'any anterior. Als municipis amb <500 habitants també se segueix perdent població però en menor grau respecte el 2016, i es redueix el nombre de municipis rurals amb pèrdua de població. En un context general - tant urbà com rural - on creix l'envelliment, al món rural destaca el sobre envelliment però també l'increment de la franja de població jove (menys de 35 anys). Destaca també un increment de la població estrangera al món rural, especialment en el grup de dones.

Respecte als indicadors econòmics, es pot seguir parlant d'una evolució positiva tant en l'àmbit rural com en l'urbà: es generen noves empreses (especialment significatiu al món rural), segueix augmentant el nombre d'afiliats a la seguretat social i se segueix reduint l'atur. A nivell sectorial, es redueix el nombre d'indústries agroalimentàries en els dos àmbits, encara que la pèrdua és major

en el cas urbà. També hi ha una disminució lleu del nombre de joves incorporats al sector agrari entre 2016 i 2017, mentre que les dades sobre turisme no reflecteixen canvis importants en relació al nombre de places disponibles. Malgrat l'evolució positiva arreu, la diferència entre les comarques rurals i urbanes, mesurada amb les darreres dades disponibles de PIB i Renda Familiar Disponible, creix.

Al món rural es manté una valoració notable del nivell de qualitat de vida, destacant en positiu la valoració dels serveis de salut o la reducció de municipis que no tenen llar d'infants. En l'àmbit negatiu destaca la valoració del transport públic - que suspèn al món rural - i la disponibilitat de fibra òptica al domicili, que mostra l'escletxa digital al món rural. Destaca també un augment del nombre de contractes de lloguer per cada mil habitants en tots dos àmbits, així com un increment en el cost mitjà del lloguer que segueix sent significativament més baix al món rural però amb una tendència a l'alça.

Respecte als indicadors territorials, hi ha una pèrdua de 4.147ha de superfície forestal en el període 2016-2017. El grau de gestió/ ordenació forestal indica que la superfície gestionada i ordenada és cada vegada major. La superfície agrària també ha disminuït en unes 2.222ha, i pel que fa específicament a la superfície agrària ecològica s'observa un augment significatiu de 28.812ha, seguint la tendència de creixement d'aquest sector. Durant el període estudiat, s'assoleix una superfície forestal cremada menor malgrat l'augment del nombre d'incendis forestals, fet que es relaciona amb l'eficàcia en l'extinció. A nivell ambiental és destacable que no es detecten diferències rellevants en la qualitat de l'aire entre el món rural i el món urbà, en el període analitzat.

A nivell global, es mantenen les dades de dinamisme socioeconòmic a nivell rural i urbà. Respecte l'any anterior si observem gràficament l'índex de dinamisme socioeconòmic a nivell català, es dibuixen unes zones que presenten uns valors de dinamisme baixos com són la zona interior del Camp de Tarragona, les Terres de l'Ebre, la part oriental de les comarques de Ponent i la franja del Pre-Pirineu.

Es presenten les dades amb un indicador verd, vermell o blanc a partir d'una valoració subjectiva, en considerar que la dada o la seva evolució es considera positiva, negativa o neutra pel món rural.

Valoració detallada dels indicadors

INDICADORS DEMOGRÀFICS

• Taxa d'envelliment.

La població catalana (rural i urbana) segueix envellint. En el període 2016-2017, a les zones rurals aquest increment és més notable que a les zones urbanes. Analitzant les dades segons sexe no es veuen canvis significatius d'un any a l'altre. Les dones representen un major percentatge que els homes en la població envellida, essent lleugerament superior a la urbanitat.

• Taxa de sobre envelliment

El sobre envelliment segueix augmentant en ambdues zones; rurals i urbanes. S'observa un augment major del sobre envelliment a les zones urbanes que a les rurals. De totes maneres, les zones rurals continuen presentant més sobre envelliment que les urbanes (3,4 punts de diferència). Des d'una perspectiva de gènere, aquest sobre envelliment no presenta canvis significatius entre els dos anys però segueix sent clarament femení al conjunt de Catalunya, i especialment a les zones urbanes amb 4,5 punts per sobre respecte les zones rurals.

• Taxa de població <35 anys

El percentatge de persones de menys de 35 anys a les zones rurals presenta un important augment (2,9 punts de diferència) respecte les dades de 2016, mentre que a les zones urbanes no s'observen canvis importants. Les dades segons sexe mostren que es manté la distribució entre homes i dones en aquesta franja d'edat.

• Municipis amb pèrdua poblacional

El nombre de municipis rurals que perden població a Catalunya ha disminuït dels 351 l'any 2016 als 342 per l'any 2017, per tant, hi ha 9 municipis rurals que reverteixen la tendència de pèrdua poblacional. Pel que fa a la zona urbana, al 2016 hi havia 162 municipis que perdien població i al 2017 en són 114. Hi ha 48 municipis urbans que passen de perdre a guanyar població.

• Variació de població total

Els municipis rurals catalans perden població encara que la tendència negativa va a la baixa i s'ha passat de perdre 5.131 l'any 2016 a perdre'n 2.789 l'any 2017, gairebé la meitat. Aquesta dada és coherent amb l'exposada anteriorment respecte la disminució dels municipis rurals amb pèrdua de

població. A la zona urbana la situació és totalment diferent. La dada positiva de l'any 2016 (19.621 habitants) gairebé es dobla el 2017 i els municipis urbans guanyen 36.073 habitants.

• Variació de població total en municipis de <500 Hab.

Els municipis de menys de 500 habitants perden població a Catalunya: Mentre que la pèrdua era de 692 l'any 2016, la darrera xifra pel 2017 indica una pèrdua menor de 602 habitants.

• Població estrangera

La presència de població estrangera a Catalunya augmenta especialment a les zones rurals. Mentre que a l'àmbit urbà es manté, a les zones rurals la diferència entre 2016 i 2017 és de més d'un punt, passant del 13,4 % de població estrangera al 14,7%. Aquest increment s'atribueix principalment al major nombre de dones estrangeres a les zones rurals entre 2016 i 2017. De totes maneres, la població estrangera segueix sent majoritàriament masculina en les dues zones.

• Distribució entre homes i dones

La distribució per sexe de la població catalana no mostra canvis significatius. Les zones rurals segueixen tenint una major presència d'homes, mentre que a les zones urbanes tenen una major presència les dones. Cal dir que les diferències no són remarcables i pràcticament es tendeix a la paritat entre sexes.

INDICADORS ECONÒMICS

• Joves incorporats al sector agrari

Hi ha un descens de 31 joves incorporats al sector agrari entre 2016 i 2017. Tot i això, el nombre de joves incorporats es manté elevat respecte períodes anteriors. Entre els dos anys han disminuït més les dones incorporades que els homes.

• Comptes de cotització i Afiliats a la seguretat social

L'evolució dels comptes de cotització, que es poden entendre com l'evolució del nombre d'empreses, és positiva tant a les zones rurals com a les urbanes. En aquest sentit, destaca l'important augment a les zones rurals, amb un nombre de comptes de cotització de 1.755 més el 2017 respecte l'any anterior. L'augment a les zones urbanes és de 98 comptes de cotització. Per tant, hi ha un millor balanç en el saldo entre creació i destrucció d'empreses al món rural, respecte el món urbà en aquest període.

L'afiliació a la seguretat social creix arreu, però ho fa molt més, en proporció, a les zones rurals (31.889 afiliats més, +11%) respecte les urbanes (61.495 afiliats més, + 2,3%).

• Atur registrat i Taxa d'atur registrat

L'atur registrat disminueix entre els anys 2016 i 2017 en tots dos àmbits territorials. El nombre de persones registrades a l'atur a les zones rurals és de 1.055 aturats menys l'any 2017 respecte 2016 i pel que fa a les zones urbanes és de 51.255 aturats menys pel mateix període. Pel que fa a la distribució per sexe de l'atur, segueix sent cada vegada més caracteritzat per les dones en tots dos àmbits. Mentre l'any 2016 les dones representaven el 53% de l'atur a les zones rurals, les dades pel 2017 indiquen que es passaria a gairebé al 55%.

La taxa d'atur de les zones rurals (9,1%) és inferior a la de les zones urbanes (11,1%), tot i que a les zones urbanes és on hi hagut major reducció.

• Indústries Agroalimentàries 2017

Es perden 819 indústries agroalimentàries a Catalunya: 369 al món rural i 450 a les zones urbanes. El nombre d'indústries agroalimentàries a les zones urbanes continua sent més important que a les zones rurals, però en tots dos territoris s'observa una disminució rellevant.

• Diferència entre la renda familiar bruta disponible rural i urbana 2015 – 2014

Les famílies de les zones rurals tenen una renda familiar inferior a la de les zones urbanes, i, a més a més, aquesta diferència s'eixampla de forma important, i passa d'una diferència de 920 a 1.380 euros per habitant i any.

• Diferència entre el PIB comarcal rural i urbà 2015 - 2014

La diferència en el PIB entre les zones rurals i les urbanes és més important, concretament de 524 milions d'euros a favor del món urbà. Això és coherent amb la tendència indicada en la diferència de Renda Familiar Bruta Disponible que també augmenta entre aquests territoris.

• Places d'allotjaments turístics

Les places totals en allotjaments turístics disminueixen lleugerament al món rural (362 places menys), mentre que augmenten (1.394 places més) a les zones urbanes. En general, però, es pot parlar d'estabilitat en el nombre de places turístiques.

• Places d'allotjaments de turisme rural

Les places en allotjaments de turisme rural a Catalunya augmenten a les zones rurals amb 142 places més i disminueixen (43) a les urbanes entre 2016 i 2017.

INDICADORS DE SERVEIS I QUALITAT DE VIDA

• Municipis sense llar d'infants

Mentre que el nombre de municipis sense llars d'infants als territoris urbans es manté constant (65) entre 2016 i 2017, als territoris rurals hi ha 32 municipis menys sense llar d'infants, fet que representa una millora important. Aquesta tendència segueix sent positiva consolidant-se respecte l'últim període estudiat (2015-2016 s'havia passat de 323 a 316 municipis). Com s'apuntava en l'anterior edició, aquesta tendència té a veure amb el *Pla experimental del primer cicle d'educació infantil en escoles rurals* del Departament d'Ensenyament.

• Municipis sense escola

Hi ha 3 municipis rurals que han perdut l'escola entre els anys 2016 i 2017. Així mateix, la majoria de municipis que no tenen escola se situen a les zones rurals de Catalunya (184 municipis rurals respecte 42 urbans). Aquesta diferència es manté respecte l'any anterior.

• Estudiants universitaris cada mil habitants

Respecte les dades del curs 2015-2016, el nombre d'estudiants universitaris per cada mil habitants és superior en l'àmbit urbà (6,48) respecte l'àmbit rural (5,82). En les dades més recents del curs 2016-2017, segueix aquesta realitat encara que la diferència es redueix 0,1 punts, degut a l'augment d'estudiants universitaris cada mil habitants del món rural (5,86) i una lleu disminució dels de les zones urbanes (6,42).

• Valoració de qualitat dels serveis bàsics del municipi (10 molt bona – 0 molt dolenta)

La valoració dels serveis bàsics municipals és similar a les zones urbanes que a les rurals, arribant en els dos casos a ser una valoració de notable. De tota manera, la valoració a les zones urbanes és menor entre el 2016 i 2017.

- **Valoració de qualitat del transport públic al municipi (10 molt bona – 0 molt dolenta)**

Hi ha una clara diferència entre la valoració del transport públic al municipi de residència entre les zones rurals i les urbanes: Mentre a les zones rurals la valoració segueix sent negativa amb una nota mitjana de 4,2 (encara pitjor que la corresponent al 2016 que era de 4,4), suspent clarament aquest servei, a les zones urbanes, en canvi, es continua valorant amb un notable (7,2).

- **Contractes de lloguer cada mil habitants**

L'evolució del nombre de contractes cada mil habitants és creixent en totes dues zones tant rurals com urbanes. De totes maneres, aquest increment és més important (+2,1) en zones urbanes respecte les rurals, on és més moderat, passant de 16,6 a 17,2 contractes de lloguer cada mil habitants.

- **Cost mitjà del lloguer per habitatge**

L'any 2017, el cost mitjà del lloguer a les zones rurals (384€/mes) continua sent clarament inferior respecte al de les zones urbanes (601€/mes). Aquesta diferència (217€/mes) entre àmbit rural i urbà augmenta respecte les dades del 2016 (191,4€/mes). En general, destaca que el cost mitjà del lloguer per habitatge tendeix a augmentar en els dos àmbits territorials, però ho fa més en el cas de les zones urbanes (44,4€ més al mes) que a les zones rurals (18,8€ més al mes).

- **Població que visita a un professional de la salut en els darrers 12 mesos**

En general, no existeix una diferència notable entre zones rurals i urbanes en relació a la població que ha visitat al metge en el darrer any. Les dades en tots dos àmbits (rural i urbà) són lleugerament superiors el 2017 respecte l'any anterior.

- **Població satisfeta amb els serveis de salut utilitzats en els darrers 12 mesos**

En general la gran majoria de la població, rural i urbana, està satisfeta amb els serveis de salut en el darrer any. No hi ha diferències significatives entre les dues anualitats.

- **Valoració de la qualitat de servei de fibra òptica**

Hi ha una diferència molt important entre zones rurals, on només al voltant del 20% de la població disposa de servei de fibra òptica, respecte les zones urbanes, on es supera el 80% de la població que en disposa. Sense dubte, aquest és un dels greuges més destacats respecte la disponibilitat de serveis de comunicació.

- **Equipaments culturals cada mil habitants**

Les zones rurals disposen de més equipaments culturals cada mil habitants (1,8) que les zones urbanes (0,5). Aquesta dada es pot atribuir a la diferència de densitat de població entre les zones urbanes i les rurals.

- **Recollida selectiva municipal**

Les dades per l'any 2017 resten pendents de publicar i per tant, no es pot analitzar la comparativa entre els dos anys. De totes maneres, les dades pel 2016 indiquen una major quantitat (kg/Hab. any) de recollida selectiva a les zones urbanes que a les rurals.

INDICADORS DE TERRITORI I MEDI AMBIENT

- **Incendis forestals i Superfície forestal cremada**

Mentre augmenten el nombre d'incendis forestals, passant dels 560 l'any 2016 als 629 el 2017, la superfície forestal cremada disminueix unes 700ha en el mateix període.

- **Superfície Forestal i Superfície Agrària**

La superfície forestal ha disminuït 4.147ha entre 2016 i 2017. Això indica una tendència positiva en termes de gestió del territori.

Per altra banda, la superfície agrària també ha disminuït 2.222ha.

- **Grau de Gestió i Ordenació forestal**

Aquest nou indicador mostra un augment de 5.097ha noves de superfície forestal gestionada entre els anys 2016 i 2017. Val a dir que es tracta de dades basades en planificació aprovada i que, per tant, no impliquen necessàriament l'execució de l'actuació.

- **Superfície agrària ecològica**

Continua la tendència a augmentar la superfície agrària ecològica amb 28.812 ha noves entre 2016 i 2017. Això manifesta el dinamisme i la consolidació del creixement d'aquest sector que cada vegada pren més força.

- **Qualitat de l'aire**

Segons les dades de l'Índex de Qualitat de l'Aire de Catalunya (ICQA), s'observa una pèrdua de qualitat de l'aire en tots dos àmbits territorials entre 2016-2017, encara que els resultats segueixen sent bons (>50) per ambdues zones. Tot i així, s'observa paradoxalment, una major qualitat de l'aire a les zones urbanes que a les rurals.

• Expedients planejament tramitats i Expedients urbanístics en Sòl No Urbanitzable

El nombre d'expedients de planejament tramitats ha disminuït substancialment a les zones rurals entre el 2016 (211) i 2017 (178). Per la seva banda, aquest nombre ha augmentat 109 expedients més a les zones urbanes pel mateix període.

El nombre d'expedients urbanístics en el SNU ha augmentat en tots dos casos, tant en zones rurals on ha experimentat un augment de 124 nous expedients entre 2016 i 2017, com en zones urbanes on l'augment ha estat de 150. Això mostra una dinàmica urbanística important al territori.

Descripció dels indicadors

A continuació es descriu la metodologia emprada per calcular cada indicador de la taula. S'indica la seva font, l'any de les dades i com s'ha arribat a obtenir la dada que es presenta.

Aquesta segona edició (2018) de l'Observatori del Món Rural, utilitza dades referents als anys 2017 i 2016 per poder fer un anàlisi comparatiu i mostrar tendències sempre que sigui possible. En el cas que les dades corresponguin a altres anys o bé no hagi estat possible fer la comparativa entre dos anys, s'indica degudament, així com els respectius matisos metodològics per a facilitar la interpretació dels resultats.

Per altra banda, en la descripció dels indicadors també s'indica com s'ha determinat quins territoris són rurals i quins són urbans. D'entrada, sempre que ha estat possible obtenir les dades a nivell municipal s'ha establert que les zones rurals coincideixen amb la zona LEADER establerta pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació i que la zona urbana és la resta de municipis.

INDICADORS DEMOGRÀFICS

• Taxa d'envelliment

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Població per grans grups d'edat i sexe. Padró municipal d'habitants.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Percentatge d'habitants (%).

Metodologia: Percentatge de persones de més de 65 anys respecte a la població total de les zones rural i urbana.

• Taxa de sobre envelliment

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Població per grans grups d'edat i sexe. Padró municipal d'habitants.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Percentatge d'habitants (%).

Metodologia: Percentatge de persones de més de 85 anys respecte a la població de més de 65 anys de les zones rural i urbana.

• Taxa de població amb < 35 anys

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Població per grups quinquennals i sexe. Padró municipal d'habitants.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Percentatge d'habitants (%).

Metodologia: Percentatge de persones de menys de 35 anys respecte a la població total de les zones rural i urbana.

• Municipis amb pèrdua poblacional

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Recomptes de població. Padró municipal d'habitants.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Nombre de municipis.

Metodologia: Nombre de municipis que han perdut població entre els anys 2016 i 2017 per a les zones rurals i urbanes.

• Variació de població total

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Recomptes de població. Padró municipal d'habitants.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Habitants (hab.).

Metodologia: Diferència del total de població dels municipis entre els anys 2015, 2016, i 2017 per a les zones rurals i urbanes.

- **Variació de població total en municipis de < 500 habitants**

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Recompentes de població. Padró municipal d'habitants.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Només s'han tractat els municipis de menys de 500 habitants.

Unitat de mesura: Habitants (hab.).

Metodologia: Diferència del total de població dels municipis de menys de 500 habitants entre els anys 2015, 2016 i 2017.

- **Població estrangera**

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Població per nacionalitat i sexe. Padró municipal d'habitants.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Percentatge d'habitants (%).

Metodologia: Percentatge de persones estrangeres respecte a la població total de les zones rural i urbana.

- **Distribució entre dones i homes**

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Població per sexe. Padró municipal d'habitants.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Percentatge d'habitants (%).

Metodologia: Percentatge de dones i homes respecte a la població total de les zones rural i urbana.

INDICADORS ECONÒMICS

- **Joves incorporats al sector agrari**

Font: Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació. Expedients Resolts de l'Ajut a la incorporació de joves del Programa de Desenvolupament Rural 2014-2020.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: L'indicador és per a tot Catalunya.

Unitat de mesura: Expedients resolts.

Metodologia: Nombre total d'expedients resolts respecte l'ajut d'incorporació a Catalunya per les dues anualitats.

- **Comptes de cotització**

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Comptes

de cotització a nivell municipal.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Nombre de comptes.

Metodologia: S'ha calculat el nombre (i variació en %) de centres de cotització per a les zones rural i urbana per a les dues anualitats.

- **Afiliats a la seguretat social**

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Afiliats a la seguretat social segons la residència padronal de l'afiliat a nivell municipal.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Nombre d'afiliats.

Metodologia: Nombre d'afiliats total per a les zones rural i urbana per a les dues anualitats. També s'ha calculat la variació d'afiliats en percentatge (%).

- **Atur registrat**

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Atur registrat a nivell municipal.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Nombre d'aturats registrats.

Metodologia: Nombre d'aturats registrats total per a les zones rural i urbana per a les dues anualitats.

- **Taxa d'atur registrat**

Font: Observatori de Treball i Model Productiu de la Generalitat de Catalunya.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Percentatge (%).

Metodologia: Mitjana de la taxa d'atur registrat per a les zones rural i urbana per a les dues anualitats.

- **Indústries agroalimentàries**

Font: Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació. Servei d'Indústries i Comercialització Agroalimentàries. Registre d'indústries agroalimentàries.

Any: 2017 i 2018.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial

al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Nombre d'indústries.

Metodologia: Nombre total d'indústries agroalimentàries per a cada zona rural i urbana.

- **Diferència entre la renda familiar bruta disponible rural i urbana**

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Renda familiar bruta disponible (RFBD) a nivell comarcal.

Any: 2014 i 2015. S'ha utilitzat les dues darreres anualitats publicades.

Rural-Urbà: Les comarques rurals són les descrites al Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2014-2020. La resta són urbanes.

Unitat de mesura: Milers d'euros.

Metodologia: Diferència de la mitjana de RFBD entre les zones rural i urbana.

- **Diferència de Producte Interior Brut comarcal rural-urbà.**

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Producte Interior Brut a nivell comarcal.

Any: 2014 i 2015. S'ha utilitzat les dues darreres anualitats publicades.

Rural-Urbà: Les comarques rurals són les descrites al Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2014-2020. La resta són urbanes.

Unitat de mesura: milions d'euros.

Metodologia: Diferència de la mitjana del PIB total entre les zones rural i urbana.

- **Places d'allotjaments de turisme rural**

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Establiments i places turístiques per tipus a nivell comarcal.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Les comarques rurals són les descrites al Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2014-2020. La resta són urbanes.

Unitat de mesura: Nombre de places.

Metodologia: Nombre total de places per a les zones rural i urbana.

- **Places d'allotjaments turístics**

Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Establiments i places per tipus a nivell comarcal.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Les comarques rurals són les descrites al Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2014-2020. La resta són urbanes.

Unitat de mesura: Nombre de places.

Metodologia: Nombre total de places per a les zones rural i urbana.

INDICADORS SOBRE SERVEIS I QUALITAT DE VIDA

- **Municipis sense llar d'infants**

Font: Departament d'Ensenyament. Centres d'educació infantil de primer cicle. S'inclouen les escoles incloses en el Pla experimental del primer cicle d'educació infantil en escoles rurals del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Any: cursos 2015-2016 i 2016-2017. S'ha utilitzat els darrers dos cursos publicats.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Nombre de municipis.

Metodologia: Municipis sense llar d'infants per a les zones rural i urbana.

- **Municipis sense escola**

Font: Departament d'Ensenyament. Centres d'educació infantil i primària.

Any: cursos 2015-2016 i 2016-2017. S'ha utilitzat els darrers dos cursos publicats.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Nombre de municipis.

Metodologia: Municipis sense escola per a les zones rural i urbana.

- **Estudiants universitaris per cada mil habitants**

Font: Departament d'Empresa i Coneixement.

Any: cursos 2015-2016 i 2016-2017.

Rural-Urbà: Les comarques rurals són les descrites al Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2014-2020. La resta són urbanes.

Unitat de mesura: Estudiants universitaris per cada mil habitants.

Metodologia: Nombre d'estudiants universitaris que han cursat 150 crèdits per cada mil habitants.

- **Valoració de qualitat dels serveis bàsics del municipi (10 molt bona – 0 molt dolenta)**

Font: Enquesta Òmnibus de primavera del Gabinet d'Estudis Socials i Opinió Pública encarregat per la Fundació del Món Rural (mostra de 1.600 persones).

Any: 2018.

Rural-Urbà: Es consideren rurals els municipis fins a 2.000 habitants i urbans els de més de 50.000 habitants.

Unitat de mesura: Nota mitjana.

Metodologia: Nota mitjana per a les dues zones, rural i urbana.

- **Valoració de qualitat del transport públic al municipi (10 molt bona – 0 molt dolenta)**

Font: Enquesta Òmnibus de primavera del Gabinet d'Estudis Socials i Opinió Pública encarregat per la Fundació del Món Rural (mostra de 1.600 persones).

Any: 2018.

Rural-Urbà: Es consideren rurals els municipis fins a 2.000 habitants i urbans els de més de 50.000 habitants.

Unitat de mesura: Nota mitjana.

Metodologia: Nota mitjana per a les dues zones, rural i urbana.

- **Contractes de lloguer cada mil habitants**

Font: Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana, a partir de les fiances de lloguer dipositades a l'INCASÒL.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Les comarques rurals són les descrites al Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2014-2020. La resta són urbanes.

Unitat de mesura: Nombre de contractes cada mil habitants.

Metodologia: Nombre de contractes de lloguer per cada mil habitants per a les zones rural i urbana.

- **Cost mitjà del lloguer per habitatge (€/mes)**

Font: Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana, a partir de les fiances de lloguer dipositades a l'INCASÒL.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Les comarques rurals són les descrites al Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2014-2020. La resta són urbanes.

Unitat de mesura: Euros/mes

Metodologia: Mitjana del cost de lloguer per a les zones rural i urbana.

- **Població que visita a un professional de la salut en els darrers 12 mesos (%)**

Font: Enquesta de Salut de Catalunya del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: S'han considerat zona rural les regions sanitàries de Lleida, Terres de l'Ebre, Catalunya Central i Alt Pirineu i Aran. La resta urbanes.

Unitat de mesura: Percentatge (%).

Metodologia: Percentatge de població que visita un professional de salut en el darrer any.

- **Població satisfeta amb els serveis de salut utilitzats en els darrers 12 mesos (%)**

Font: Enquesta de Salut de Catalunya del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: S'han considerat zona rural les regions sanitàries de Lleida, Terres de l'Ebre, Catalunya Central i Alt Pirineu i Aran. La resta urbanes.

Unitat de mesura: Percentatge (%).

Metodologia: Percentatge de població satisfeta amb els serveis de salut el darrer any.

- **Disponibilitat del servei fibra òptica (%)**

Font: Enquesta Òmnibus de primavera del Gabinet d'Estudis Socials i Opinió Pública encarregat per la Fundació del Món Rural (mostra de 1.600 persones).

Any: 2018.

Rural-Urbà: Es consideren rurals els municipis fins a 2.000 habitants i urbans els de més de 50.000 habitants.

Unitat de mesura: Percentatge (%).

Metodologia: Percentatge (%) segons si disposen de fibra òptica a domicili per a les dues zones rural i urbana.

- **Recollida selectiva municipal**

Font: Agència Catalana de Residus.

Any: 2016 i 2017 (Dades pendents de publicar).

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial Leader són rurals, la resta urbanes.

Unitat de mesura: Kg de residus per habitant i any (Kg/hab/any).

Metodologia: Mitjana de recollida selectiva per a les zones rural i urbana.

- **Equipaments culturals cada mil habitants (tant per mil)**

Font: Cens d'equipaments culturals del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Any: 2018. Al tractar-se d'un registre no es disposen de dades per anualitats. S'ha canviat la font respecte 2017 i això comporta que no es pugui presentar la dada corresponent a anys anteriors.

Rural-Urbà: Les comarques rurals són les descrites al Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2014-2020. La resta són urbanes.

Unitat de mesura: Nombre d'equipaments cada mil habitants.

Metodologia: Nombre d'equipaments culturals cada mil habitants per a les zones rural i urbana.

INDICADORS SOBRE TERRITORI I MEDI AMBIENT

• Nombre d'incendis forestals

Font: Centre de la Propietat Forestal.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: S'ha fet el tractament per al conjunt de Catalunya.

Unitat de mesura: Nombre d'incendis.

Metodologia: Nombre total d'incendis forestals.

• Superfície forestal cremada

Font: Centre de la Propietat Forestal.

Any: 2016 i 2017

Rural-Urbà: S'ha fet el tractament per al conjunt de Catalunya.

Unitat de mesura: Hectàrees cremades (ha).

Metodologia: Hectàrees cremades a Catalunya. Comparativa de superfície entre les dues anualitats.

• Superfície forestal

Font: Centre de la Propietat Forestal.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: S'ha fet el tractament per al conjunt de Catalunya.

Unitat de mesura: Hectàrees (ha).

Metodologia: Hectàrees forestals a Catalunya. Comparativa de superfície entre les dues anualitats.

• Superfície agrària

Font: Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació. Estadístiques agrícoles definitives.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: S'ha fet el tractament per al conjunt de Catalunya.

Unitat de mesura: Hectàrees (ha).

Metodologia: Hectàrees amb conreus, de secà i de regadiu, a Catalunya. Comparativa de superfície entre les dues anualitats, tenint en compte que s'inclouen les ocupacions successives i els conreus associats en els càlculs 2016- 2017.

• Grau de Gestió i Ordenació Forestal

Font: Centre de la Propietat Forestal.

Any: 2016 i 2016.

Rural-Urbà: S'ha fet el tractament per al conjunt de Catalunya.

Unitat de mesura: Hectàrees (ha) amb algun instrument o pla de gestió.

Metodologia: Comparativa de superfície forestal gestionada i/o ordenada.

• Superfície agrària ecològica

Font: Estadística del Consell Català de la Producció Agrària Ecològica (CCPAE).

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: S'ha fet el tractament per al conjunt de Catalunya.

Unitat de mesura: Hectàrees (ha).

Metodologia: Hectàrees amb conreus ecològics a Catalunya.

• Qualitat de l'aire

Font: Índex de Qualitat de l'Aire, Departament de Territori i Sostenibilitat.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Escala de valors de l'ICQA: Bona >50; Regular 0-49; Pobre <0.

Metodologia: Mitjana dels valors de les Estacions Meteorològiques disponibles ubicades en municipis rurals respecte mitjana de les Estacions disponibles ubicades en municipis urbans.

• Expedients de planejament tramitats

Font: Observatori del Territori - Departament de Territori i Sostenibilitat.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Nombre d'expedients.

Metodologia: Nombre d'expedients total fent la suma dels expedients de planejament general (Plans d'Ordenació Urbanística Municipal i modificacions) i derivat (plans parcials, especials i modificacions) que han entrat en vigor (aprovats definitivament i publicats al Diari Oficial Generalitat Catalunya) per a cada zona, rural i urbana.

• Expedients urbanístics en Sòl No Urbanitzable

Font: Departament de Territori i Sostenibilitat.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: Nombre d'expedients.

Metodologia: Nombre d'expedients total en el sòl no urbanitzable segons els expedients de sol·licituds d'autoritzacions i d'informes en sòl no urbanitzable que han estat resolts definitivament, tant en sentit positiu com negatiu. S'ha calculat per a cada zona, rural i urbana.

INDICADOR SINTÈTIC:

DINAMISMES SOCIOECONÒMICS

DE LES ZONES RURALS

Font: elaboració pròpia a partir de fonts estadístiques oficials.

Any: 2016 i 2017.

Rural-Urbà: Municipis inclosos en l'àmbit territorial al Leader són rurals, la resta urbans.

Unitat de mesura: --.

Metodologia: L'indicador sintètic és el resultat de sumar l'evolució de la població, la afiliació a la seguretat social no agrària, la taxa d'atur, l'evolució de l'atur i els habitatges iniciats .

Fundació del
Món Rural

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Agricultura,
Ramaderia, Pesca i Alimentació**

Fundació del Món Rural

FUNDACIÓ DEL MÓN RURAL

tel.: 973 229 360 | mail: fmr@fmr.cat

www.fmr.cat

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Agricultura,
Ramaderia, Pesca i Alimentació**